

Literature

1. http://www.probation.gov.ua/?page_id=136.
2. Богатирьова О.І. Служба пробації як аналог кримінально-виконавчої інспекції: монографія. Київ: МП «Леся», 2012. 320 с.
3. Мицька О.І. Деякі питання застосування пробації в Україні. Кримінально-виконавча політика України та Європейського Союзу: розвиток та інтеграція: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 27.11.2015). Київ, 2015. С. 422–424.
4. http://napu.com.ua/materialy/16.04.19_RT_institut_probacii.pdf.
5. <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/verhovenstvo-prava-ta-borotba-z-korupciyeyu/reformuvannya-sistemi-probaciyi-ta-resocializaciya>.

УДК 340.П, 343.98 (043.2)

Ланцедова Ю.О., к.ю.н., доцент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ДИСКУСІЙНІ ПИТАННЯ ЩОДО РОЗВИТКУ ОКРЕМИХ ПРИНЦИПІВ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ УКРАЇНИ

Змагальність сторін. Цей принцип, передбачений п. 4 ч. 3 ст. 129 Конституції України [1], дубльований статтею 22 «Змагальність сторін та свобода в поданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості» КПК України [3] і підтриманий багатьма авторами: Є.Г. Коваленко [6, с. 50], О.П. Кучинська [7, с. 32-33] та ін., коли В.Т. Маляренко навіть у докторській дисертації «Перебудова кримінального процесу України в контексті європейських стандартів: теорія, історія, практика» наполягав на тому, що змагальна форма є найбільш придатною для сучасного вітчизняного кримінального процесу [5, с. 12], виглядає необґрунтованих щодо кожного видів судочинства, але особливо щодо кримінального судочинства.

Будь-яке змагання зумовлює наявність переможця та переможеного, а в кримінальному судочинстві, де вирішується доля двох протилежних суб'єктів – потерпілого та переслідуваного, не повинно бути переможців та переможених. Усі суб'єкти кримінального судочинства мають прагнути однієї мети – установити істину і на цій основі правильно вирішити справу, щоб і переслідуваний отримав рівно стільки, скільки заслуговує, і щоб права, свободи, інтереси та обов'язки потерпілого було належним чином відновлено. І якщо припустити, що істину по кожній справі встановити не можливо, то треба тоді й прямо говорити, що певні кримінальні справи вирішуються на припущеннях, а не на доведених обставинах справи. Тому в кримінальному судочинстві замість принципу змагальності має бути принцип установлення істини у справі і рівні права і обов'язки особистісних джерел, коли переслідуваний, свідок та

потерпілий мають нести однакову кримінальну відповідальність за надання завідомо неправдивих показань і за відмову за надання показань та адміністративну відповідальність за ухилення від явки в правоохоронні органи. Тільки тоді можна якось гарантувати отримання від особистісних джерел правдивих відомостей, коли неправдиві відомості (про що особистісне джерело знає чи мало знати на момент отримання) треба відрізнити від неадекватних.

Судочинство може провадитись і судом присяжних. Участь у кримінальному провадженні присяжних, що передбачена § 2 «Провадження в суді присяжних» гл. 30 «Особливі порядки провадження в суді першої інстанції» КПК України [3], а також інших непрофесійних суддів – народних засідателів, які передбачалися ч. 3 ст. 17 «Колегіальний і одноособовий розгляд справ» КПК України 1960 р. [2], виглядає недостатньо виваженим і тут справ не стільки в тому, що «для запровадження в кримінальне судочинства України «інституту присяжних в сучасних умовах суду достатніх підстав немає» [5], скільки внаслідок суттєвого порушення інститутом присяжних чи народних засідателів такого базисного принципу кримінального провадження, як професійність (набуття через навчання у ВНЗ багатовікового досвіду: знань і навичок) винесення судового рішення про винуватість чи невинуватість особи.

Ще менш професійною та такою, що порушує конституційний принцип визнання особи винною у скоєнні злочину не інакше як на основі обвинувального вироку [1], виглядає і процедура визнання особи винною та призначення їй покарання в контексті положень гл. 35 «Кримінальне провадження на підставі угод» КПК України [3], коли згідно зі ст. 469, 472 та ін. КПК України [3] винуватість особи та призначення їй певного покарання визначається угодою між підсудним та потерпілим про примирення або угодою між прокурором і переслідуваним про визнання винуватості. Невиконання такої угоди ст. 389-1 КК України взагалі визнає суспільно небезпечним діянням [4]. Тому у даному випадку не докази кладуться в основу рішення в кримінальному судочинстві, а угода між сторонами, що є надто спірним.

Література

1. Конституція України: Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення: 14.01.2020).
2. Кримінально-процесуальний кодекс України: Закон України від 28 груд. 1960 р. № 1001-05. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1001-05> (дата звернення: 14.01.2020).
3. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show> (дата звернення: 14.01.2020).
4. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квіт. 2001 р. № 2341-

III. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 14.01.2020).

5. Маляренко В.Т. Перебудова кримінального процесу України в контексті європейських стандартів: теорія, історія, практика: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.09 / Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2004. 352 с.

6. Коваленко Є.Г. Кримінальний процес України: підруч. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 712 с.

7. Кучинська О.П. Кримінальний процес України: навч. посіб. Київ: Прецедент, 2007. 202 с.

УДК 343.9(477) (043.2)

Леонов Б.Д., д.ю.н., с.н.с.,
Серьогін В.С.,

Український науково-дослідний інститут спеціальної техніки
та судових експертиз СБУ, м. Київ, Україна

ЩОДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА НЕЗАКОННЕ ПОВОДЖЕННЯ ІЗ СПЕЦІАЛЬНИМИ ТЕХНІЧНИМИ ЗАСОБАМИ НЕГЛАСНОГО ОТРИМАННЯ ІНФОРМАЦІЇ

12.12.2019 у Верховній Раді України зареєстровано проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за незаконне поводження із спеціальними технічними засобами негласного отримання інформації» (реєстр. №2578) [1].

На думку розробників законопроекту, прийняття акта спрямоване на створення умов з належного забезпечення прав громадян, фізичних та юридичних осіб. Як вбачається зі змісту пояснювальної записки до проекту, шляхом досягнення цієї мети є «усунення практики застосування ст. 201, 359 КК України та ст. 195-5 Кодексу України про адміністративні правопорушення як інструменту зловживань та у спосіб, що не відповідає меті кримінальної відповідальності» [2].

Зокрема, законопроект передбачає скасування кримінальної та адміністративної відповідальності за незаконний обіг (незаконне зберігання, використання, придбання, збут, контрабанду, створення з метою використання, розповсюдження або збуту тощо) спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації (далі – СТЗ) [1].

Підтримуючи необхідність удосконалення кримінально-правової політики держави щодо гуманізації відповідальності за злочини, пов'язані з поводженням з СТЗ, вважаємо, що поданий законопроект потребує доопрацювання з врахуванням ступеня суспільної небезпечності дій, пов'язаних з незаконним придбанням, збутом або використанням СТЗ.

СТЗ використовуються під час вчинення низки злочинів, що посягають на права і свободи громадян, охоронювані законом інтереси